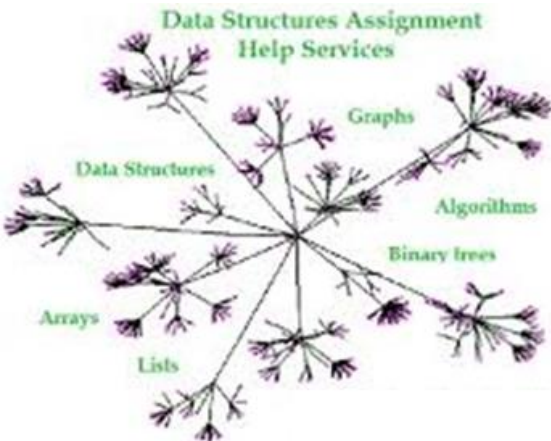
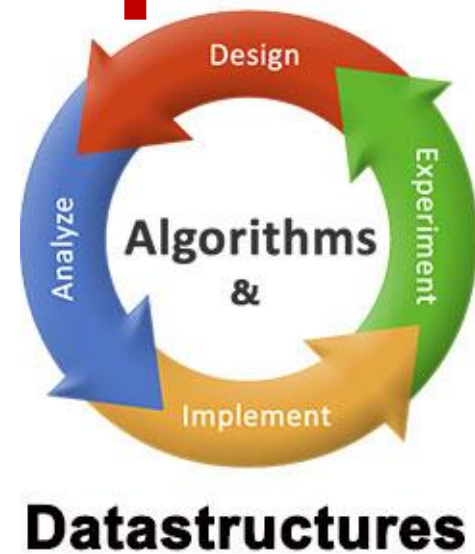

CẤU TRÚC DỮ LIỆU & GIẢI THUẬT

Lê Văn Hạnh

levanhanhvn@gmail.com

NỘI DUNG MÔN HỌC

- Chương 1: Ôn tập ngôn ngữ lập trình C
- Chương 2: Kiểu dữ liệu con trỏ
- Chương 3: Tổng quan về cấu trúc dữ liệu và giải thuật
- Chương 4: Danh sách kê (Danh sách tuyến tính)
- **Chương 5: Các giải thuật tìm kiếm trên danh sách kê**
- Chương 6: Các giải thuật sắp xếp trên danh sách kê
- Chương 7: Danh sách liên kết động (*Linked List*)
- Chương 8: Ngăn xếp (*Stack*)
- Chương 9: Hàng đợi (*Queue*)
- Chương 10: Cây nhị phân tìm kiếm (*Binary Search Tree*)
- Chương 11: Cây cân bằng (*Binary Search Tree*)
- Chương 12: Bảng băm (*Hash Table*)

Chương 5

CÁC GIẢI THUẬT TÌM KIẾM TRÊN DANH SÁCH KÈ

MỤC TIÊU

- i. Hiểu và giải thích được các giải thuật tìm kiếm phần tử trên mảng 1 chiều
- ii. Cài đặt thành công các giải thuật tìm kiếm phần tử trên mảng 1 chiều

NỘI DUNG CHƯƠNG 3

1. Giới thiệu bài toán tìm kiếm
2. Tìm kiếm tuyến tính
3. Tìm kiếm nhị phân

1. GIỚI THIỆU BÀI TOÁN TÌM KIẾM

Nhu cầu tìm kiếm trên máy tính khi dữ liệu được lưu trữ trong mảng 1 chiều

- Cho mảng 1 chiều gồm n phần tử $a_0, a_1, a_2, \dots, a_{n-1}$.

Tìm phần tử có khoá bằng X trong mảng?

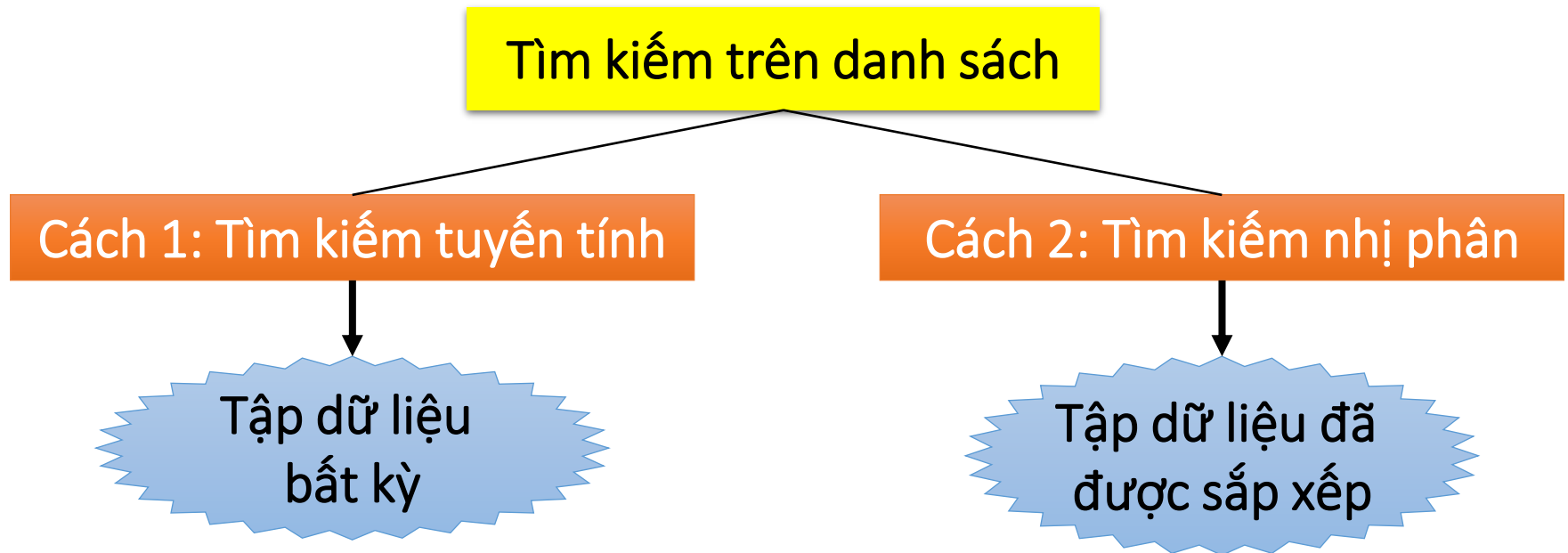
1. Giới thiệu bài toán tìm kiếm

- Tìm kiếm là quá trình xác định một đối tượng nào đó trong một tập các đối tượng. Kết quả tìm kiếm:
  - *Tìm thấy*: trả về thường ở 1 trong 2 dạng:
    - Đối tượng tìm được.
    - Chỉ số (xác định vị trí của đối tượng trong danh sách đó).
  - *Không tìm thấy*: trả về 1 trong các giá trị như **-1**, **false**, **NULL**, ...
- Việc tìm kiếm dựa theo một thuộc tính (trường - field) nào đó của đối tượng, thuộc tính này gọi là **khóa** (key) của việc tìm kiếm.
  - VD: Tìm sinh viên trong mảng DSSV, với thông tin của SV gồm {MaSV, HoTen, DiaChi, ... }
    - Khóa là gì?
    - Nếu tìm thấy cần trả về kết quả gì?

1. Giới thiệu bài toán tìm kiếm

- Bài toán được mô tả như sau:

- Tập dữ liệu được lưu trữ là dãy $a_1, a_2, \dots, a_n$. Giả sử chọn cấu trúc dữ liệu mảng để lưu trữ dãy số này trong bộ nhớ chính, có khai báo: `int a[n];`
- Khóa cần tìm là x với kiểu dữ liệu là `int`

NỘI DUNG CHƯƠNG 3

1. Giới thiệu bài toán tìm kiếm
2. Tìm kiếm tuyến tính
3. Tìm kiếm nhị phân

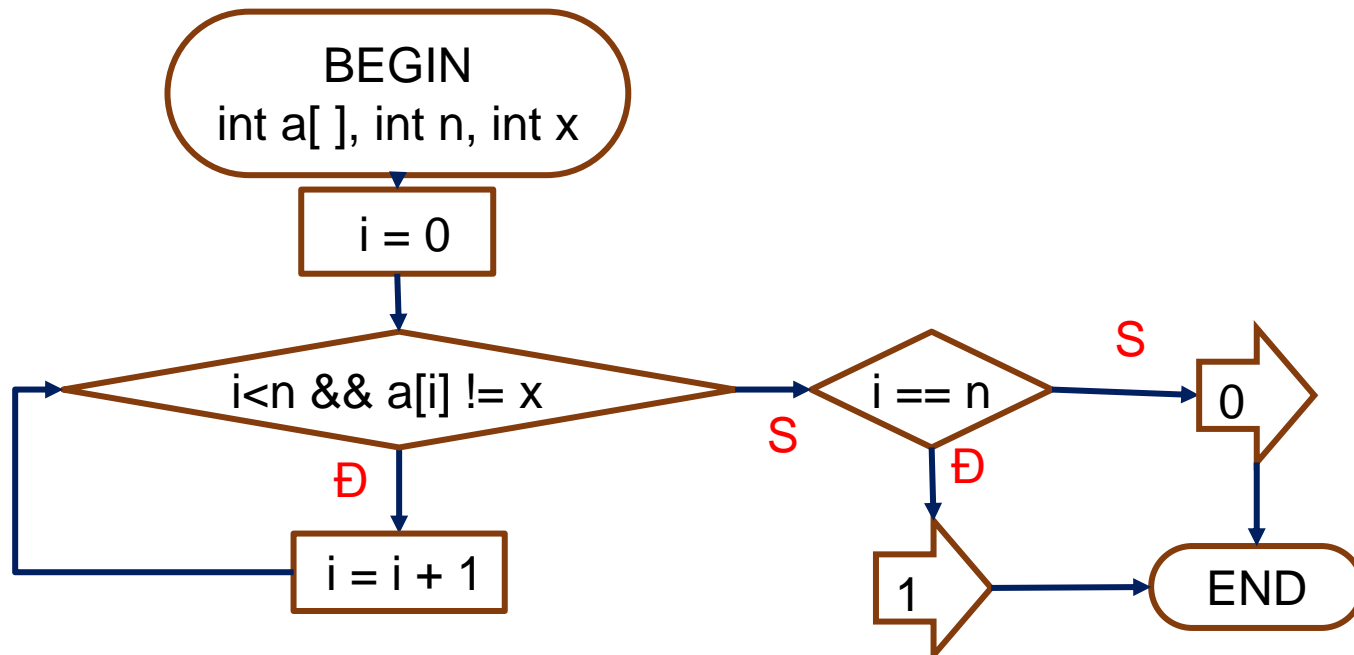
2. TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH

- **Ý tưởng**: So sánh X lần lượt với phần tử thứ 0, thứ 1,... của mảng a cho đến khi gặp được khóa cần tìm, hoặc tìm hết mảng mà không thấy.
- **Các bước tiến hành**
  - **Bước 1**: Khởi gán $i=0$;
  - **Bước 2**: So sánh $a[i]$ với giá trị x cần tìm, có 2 khả năng
    - $a[i] == x$ tìm thấy x. Dừng;
    - $a[i] != x$ sang bước 3;
  - **Bước 3**: $i=i+1$ //Xét tiếp phần tử kế tiếp trong mảng
Nếu $i==n$: Hết mảng. Dừng;
Ngược lại: Lặp lại bước 2;

2. Tìm Kiếm Tuyến Tính

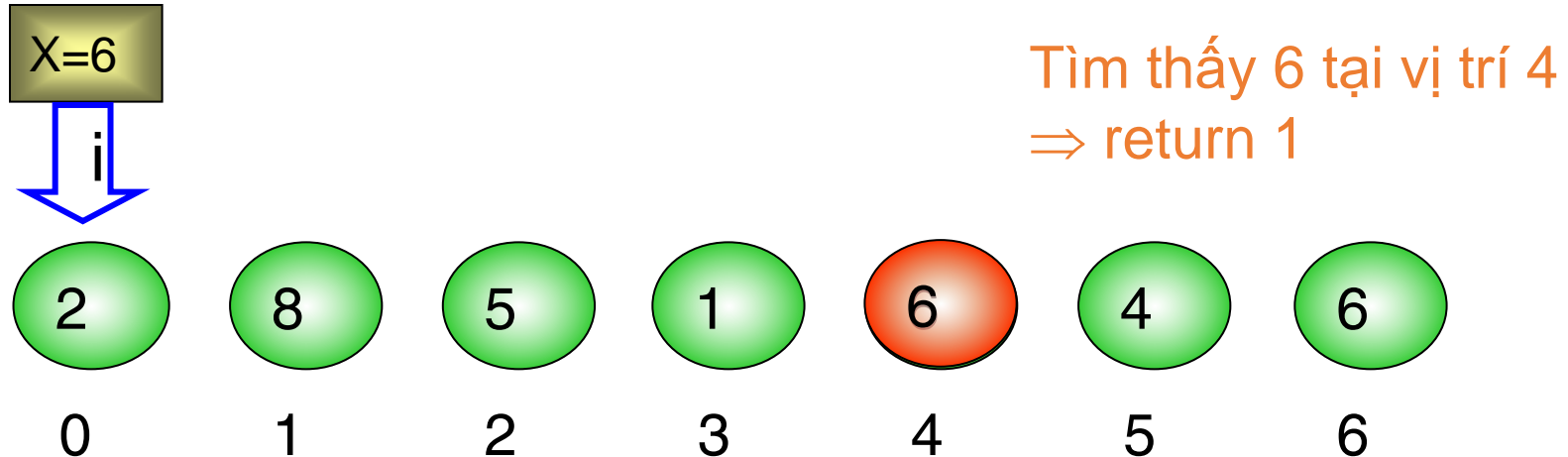
– **Cài đặt:** Hàm trả về 1 nếu tìm thấy, ngược lại trả về 0

```
int LinearSearch(int a[], int n, int x)
{
    int i=0;
    while ( (i<n) && (a[i] !=x) )
        i++;
    if (i==n)
        return 0; //không tìm thấy x
    else
        return 1; //Tìm thấy
}
```


2. Tìm Kiếm Tuyến Tính

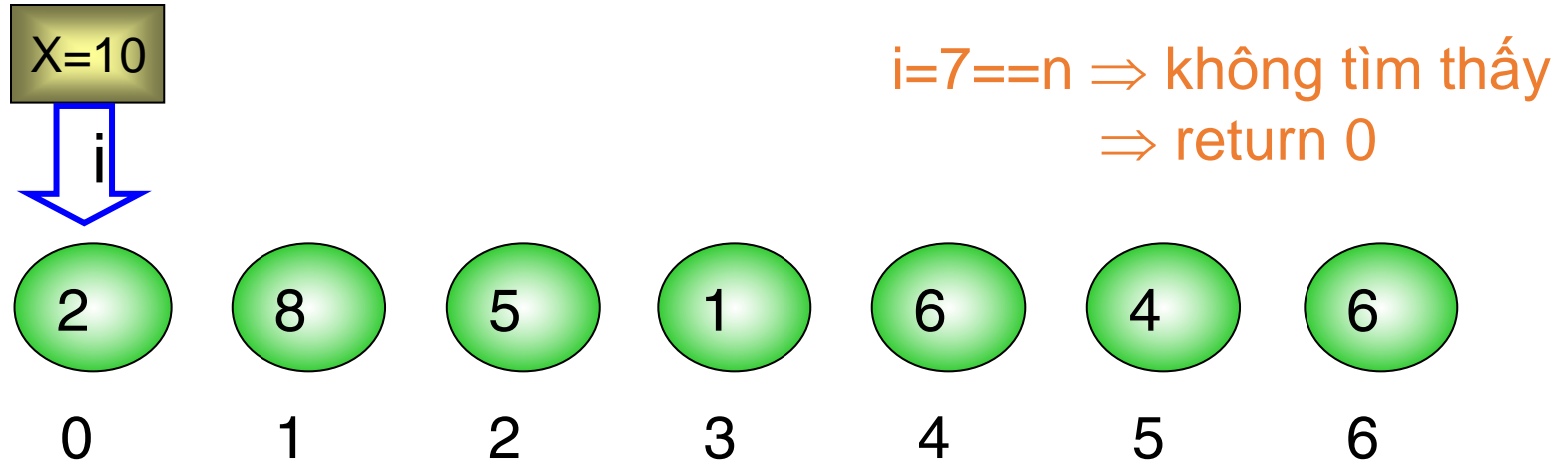
– Minh Họa Giải thuật Tìm Kiếm Tuyến Tính


```
int LinearSearch(int a[], int n, int x)
{
    int i=0;
    while ((i<n) && (a[i]!=x))    i++;
    if (i==n)
        return 0; //không tìm thấy
    else
        return 1; //Tìm thấy
}
```

2. Tìm Kiếm Tuyến Tính

– Minh Họa Giải thuật Tìm Kiếm Tuyến Tính


```
int LinearSearch(int a[], int n, int x)
{
    int i=0;
    while ((i<n) && (a[i]!=x))    i++;
    if (i==n)
        return 0; //không tìm thấy
    else
        return 1; //Tìm thấy
}
```

NỘI DUNG CHƯƠNG 3

1. Giới thiệu bài toán tìm kiếm
2. Tìm kiếm tuyến tính
3. Tìm kiếm nhị phân

3. Tìm Kiếm Nhị Phân (*binary search*)

3.1. Giới thiệu

- Được áp dụng trên mảng đã có thứ tự.

- **Ý tưởng:**

- Giả sử ta xét mảng có thứ tự tăng, khi ấy ta có

$$a_{i-1} \leq a_i \leq a_{i+1}$$

- Nếu $X > a_i$ thì X chỉ có thể xuất hiện trong đoạn $[a_{i+1}, a_{n-1}]$
- Nếu $X < a_i$ thì X chỉ có thể xuất hiện trong đoạn $[a_0, a_{i-1}]$
- Ý tưởng của giải thuật là tại mỗi bước ta so sánh X với phần tử đứng giữa trong dãy tìm kiếm hiện hành, dựa vào kết quả so sánh này mà ta quyết định giới hạn dãy tìm kiếm ở nửa dưới hay nửa trên của dãy tìm kiếm hiện hành.

3. Tìm Kiếm Nhị Phân

3.2. Giải thuật Tìm Kiếm Nhị Phân

Giả sử dãy tìm kiếm hiện hành bao gồm các phần tử nằm trong a_{left} , a_{right} , các bước của giải thuật như sau:

- Bước 1: $\text{left} = 0$; $\text{right} = n-1$;
- Bước 2:
  - $\text{mid} = (\text{left} + \text{right}) / 2$; *// chỉ số ph/tử giữa dãy hiện hành*
  - So sánh $a[\text{mid}]$ với x . Có 3 khả năng
    - $a[\text{mid}] = x$: tìm thấy. Dừng
    - $a[\text{mid}] > x$: $\text{Right} = \text{mid} - 1$; *// thu hẹp bên phải dãy*
    - $a[\text{mid}] < x$: $\text{Left} = \text{mid} + 1$; *// thu hẹp bên trái dãy*
- Bước 3:
  - Nếu $\text{Left} \leq \text{Right}$; *// còn phần tử trong dãy hiện hành*
+ Lặp lại bước 2
  - Ngược lại: Dừng

3. Tìm Kiếm Nhị Phân

3.3. Cài đặt Giải thuật tìm nhị phân

Hàm trả về giá trị 1 nếu tìm thấy, ngược lại hàm trả về giá trị 0

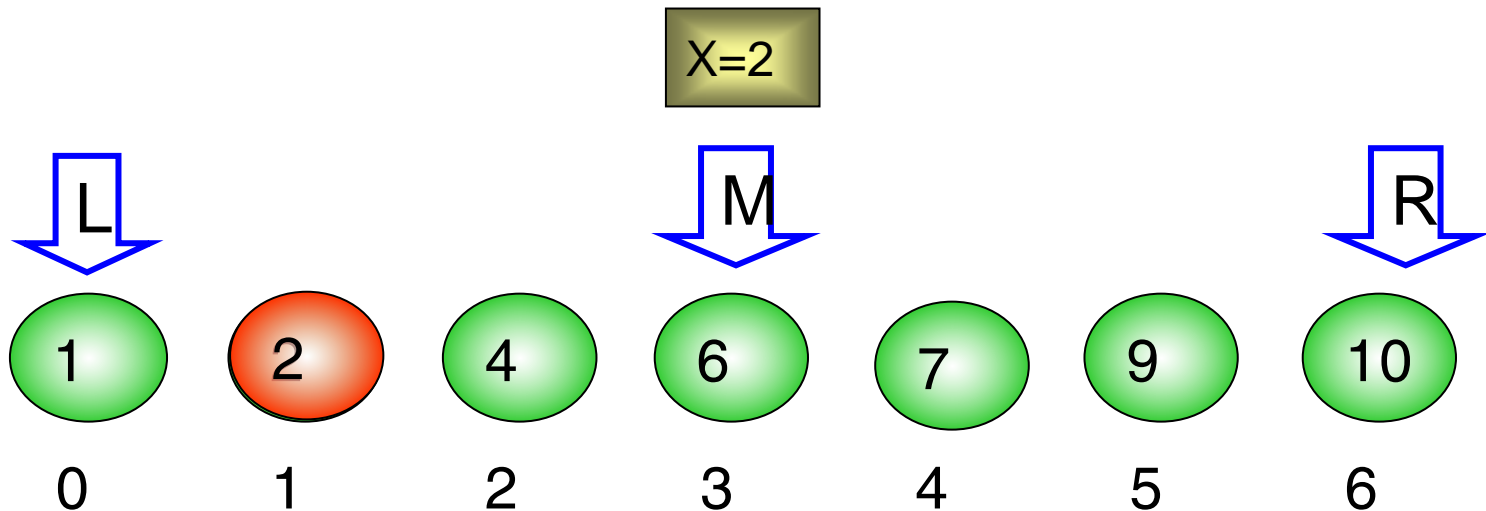
```
int BinarySearch(int a[], int n, int x)
{
    int left, right, mid; left=0; right=n-1;
    do
    {
        mid=(left+right)/2;
        if(a[mid]==x) return 1;
        else
            if(a[mid]<x) left=mid+1;
            else right=mid-1;
    }while(left<=right);
    return 0;
}
```

3. Tìm Kiếm Nhị Phân

3.4. Minh Họa Giải thuật Tìm Nhị Phân (giá trị cần tìm X=2)

```
int BinarySearch(int a[],int n,int x)
{
    int left, right, mid; left=0; right=n-1;
    do
    {
        mid=(left+right)/2;
        if(a[mid]==x) return 1;
        else if(a[mid]<x) left=mid+1;
        else right=mid-1;
    }while(left<=right);
    return 0;
}
```

Tìm thấy 2 tại vị trí 1

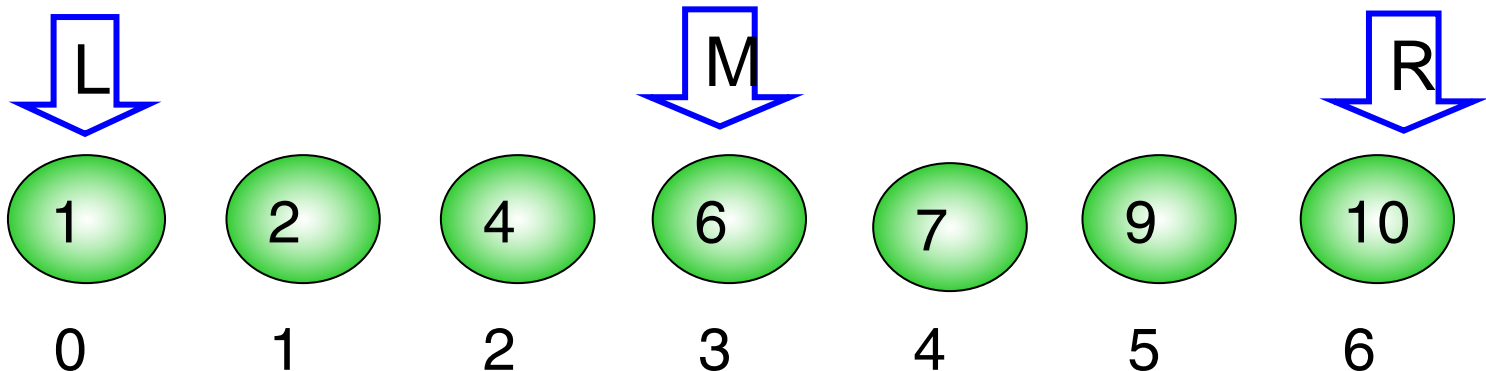

3. Tìm Kiếm Nhị Phân

3.4. Minh Họa Giải thuật Tìm Nhị Phân (giá trị cần tìm $X=-1$)

```
int BinarySearch(int a[],int n,int x)
{
    int left, right, mid; left=0; right=n-1;
    do
    {
        mid=(left+right)/2;
        if(a[mid]==x) return 1;
        else
            if(a[mid]<x) left=mid+1;
            else right=mid-1;
    }while(left<=right);
    return 0;
}
```

$X=-1$

$L=0$

$R=-1 \Rightarrow L < R \Rightarrow$ dừng khi không tìm thấy $X=-1$

3. Tìm Kiếm Nhị Phân

3.5. Cài đặt giải thuật Tìm nhị phân: Gọi hàm tìm nhị phân

```
void main()
{   int a[100], n, kq, x;
    // nhập số phần tử n
    // gọi hàm nhập mảng 1 chiều
    // nhập giá trị cần tìm x
    kq = BinarySearch(a,n,x);
    //hoặc if (BinarySearch(a,n,x)==1)
    if(kq==1)
        printf("tìm thấy");
    else
        printf("không tìm thấy");
}
```

```
int BinarySearch(int a[],int n,int x)
{   int mid; left=0; right=n-1;
    do
    {   mid=(left+right)/2;
        if(a[mid]==x) return 1;
        else
            if(a[mid]<x) left=mid+1;
            else right=mid-1;
    }while(left<=right);
    return 0;
}
```

3. Tìm Kiếm Nhị Phân

3.5. Bài tập áp dụng

3	5	6	8	12	17	19
<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
						

- Ghi kết quả chạy từng bước khi tìm $X=19$
  - B1: $l=0$, $r=6$, $mid=(l+r)/2$, $A[mid] = 8$, $8 < 19$
  - B2: $l = mid+1=4$, $mid=(l+r)/2=5$, $A[mid] = 17 < 19$
  - B3: $l=mid+1=6$, $mid=(l+r)/2=6$, $A[mid]=19 = X$ dừng

3. Tìm Kiếm Nhị Phân

3.5. Bài tập áp dụng (biểu diễn cách trình bày khác)

3	5	6	8	12	17	19
0	1	2	3	4	5	6

- Ghi kết quả chạy từng bước khi tìm $X=19$

Lần	L	R	M	A[M]
1	0	6	3	8
2	4	6	5	17
3	6	6	6	19

Dừng sau khi
tìm thấy X

3. Tìm Kiếm Nhị Phân

3.6. Thực hành

```
int BinarySearch(int a[],int n,int x)
{
    int left, right, mid; left=0; right=n-1;
    do
    {
        mid=(left+right)/2;
        if(a[mid]==x) return 1;
        else if(a[mid]<x) left=mid+1;
        else right=mid-1;
    }while(left<=right);
    return 0;
}
```

- i. Trình bày các bước tìm X=35 tại
- ii. Thực hiện tương tự khi X=6

3	5	7	8	12	17	19	20	24	27	31	36	39	40	42	48
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Lần	L	R	M	A[M]
1	0	15	7	20
2	8	15	11	36
3	8	10	9	27
4	10	10	10	31
5	11	10		
Dừng do $L=11 > R=10$ $\Rightarrow$ Không thấy $X=35$				

Lần	L	R	M	A[M]
1	0	15	7	20
2	0	6	3	8
3	0	2	1	5
4	2	2	2	7
5	2	1	1	5
Dừng do $L=2 > R=1$ $\Rightarrow$ Không thấy $X=6$				

3. Tìm Kiếm Nhị Phân

3.6. Thực hành

- iii. Cải tiến chương trình để in ra vị trí tìm thấy X (khi mảng có chứa X) hoặc in ra thông báo không tìm thấy (khi mảng không chứa X) .
- iv. Cải tiến chương trình ở câu *iii* để có số lần đã thực hiện so sánh trong quá trình tìm X.

```
int BinarySearch(int a[],int n,int x)
{
    int mid, left=0, right=n-1;
    do
    {
        mid=(left+right)/2;
        if(a[mid]==x)
            return mid;
        else
            if(a[mid]<x)
                left=mid+1;
            else
                right=mid-1;
    }while(left<=right);
    return 0;
}
```

```
int BinarySearch(int a[],int n,int x, int &dem)
{
    int mid, left=0, right=n-1;
    dem=0;
    do
    {
        mid=(left+right)/2;
        if(a[mid]==x)
        {
            return 1;
            dem++;
        }
        else
            if(a[mid]<x)
            {
                left=mid+1;
                dem++;
            }
            else
                right=mid-1;
    }while(left<=right);
    return 0;
}
```


Slide_